

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin

2022-ci il tarixli 7.31 № -li
emri ilə təsdiq edilmişdir.

“Tərəvəz ustası”

ixtisası üzrə

Təhsil Proqramı (Kurikulum)

Bakı – 2022

“Tərəvəz ustası” ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (Kurikulum)

1. Təsnifat üzrə ixtisasın şifri (kodu): 030301
2. Məşgulluq təsnifatında kodu: 6111
3. Milli kvalifikasiyalar səviyyəsi: 4
4. Peşə təhsili pilləsi: Texniki peşə təhsili
5. İxtisasın qrupu: Bitkiçilik
6. İxtisasın əhatə etdiyi sahələr: Kənd təsərrüfatı
7. Qəbul şərtləri: Ən azı ümumi orta təhsil
8. Tədris müddəti: Tam orta təhsil bazasından: 1 il, ümumi orta təhsil bazasından: 2, 3 il.
9. Attestasiya: Tələbələrin ixtisas modulları üzrə qiymətləndirilməsi “Peşə təhsili pilləsində təhsilənlərin attestasiyasının aparılması Qaydası”na, ümumtəhsil fənləri üzrə attestasiya “Ümumi təhsil pilləsində təhsilənlərin attestasiyasının (yekun qiymətləndirmə (attestasiya) istisna olmaqla) aparılması Qaydası”na uyğun həyata keçiriləcək.
10. Ümumtəhsil fənləri üzrə tədrisin təşkili tam orta təhsil səviyyəsində tədrisin təşkili normativlərinə uyğun həyata keçirilir.

Peşənin təsviri, xüsusiyyəti, inkişaf perspektivləri

Tərəvəz ustası bel, toxa, zərdənə, bağ qayçısı, müxtəlif əl alətləri, eləcə də kəsici alətlərdən və maşınlardan istifadə etməklə tərəvəz bitkilərini əkir, becərir, məhsulu toplayır. O bazarın vəziyyətinə, hava şəraitinə və fermer təsərrüfatının həcminə və yerləşdiyi mövqeyə görə becəriləcək məhsulun növünü və miqdarını müəyyən edir. Tərəvəzçilik peşəsinə torpağın becərilməsi və gübrələrin verilməsi, bitkilərin çıxarılıb başqa yerdə əkilməsi, əlaq otlarının təmizlənməsi, seyrekətmə və budama işləri, pestisidlərin verilməsi, yığılmış məhsulların təmizlənməsi, çeşidlənməsi və yüklənməsi daxil ola bilər. Bu peşə sahibləri suvarma prosesində də iştirak edə və müvafiq göstərişlər verə bilər.

Məşğulluq imkanları:

Təcrübə və təlim keçməklə rəhbər vəzifələrə və kənd təsərrüfatı sahəsində digər vəzifələrə keçid imkanları vardır. Tələbə təhsilini bitirdikdən sonra kənd təsərrüfatı istiqaməti üzrə subbakalavr və bakalavr pilləsində (ümumi və tam orta təhsil bazasından asılı olaraq) təhsilini davam etdirə bilər.

Peşə üzrə səriştə səviyyəsi:

Biliklər	Bacarıqlar	Müstəqillik və məsuliyyət
<ul style="list-style-type: none"> • Kimyəvi, fiziki, bioloji və texniki faktorlar və onlar arasında mövcud əlaqələr haqda biliklər; • Region üçün vacib tərəvəz məhsullarının istehsalı üçün tələb olunan istehsal texnologiyası və xüsusiyyətləri haqqında biliklər.	<ul style="list-style-type: none"> • Tərəvəz məhsullarının istehsalı üçün becərmə, tozlanma işləri; • Bitkilərə xidmət etmək; • Gübrələmək; • Bitki mühafizə vasitələrindən istifadə etmək; • Suvarmaq; • Tərəvəzləri yığımaq və sortlaşdırmaq; • Tərəvəzçilik üzrə müasir texnikadan istifadə etmək.	<ul style="list-style-type: none"> • Aktual vəziyyətdən asılı olaraq bütün istehsal-texnoloji işləri məsuliyyətlə yerinə yetirmək; • Dəyişən kənar təsirlərə planlaşdırılmış reaksiya göstərmək.

Peşə üçün spesifik tələblər:

Tərəvəz ustası fiziki cəhətdən güclü olmalı və yüksək iş gərginliyinə dözməlidir.

İxtisası tədris edəcək pedaqoji heyətə qoyulan tələblər:

“Tərəvəz ustası” ixtisası üzrə mühəndis-pedaqoji heyət üzvünün müvafiq peşə-ixtisas sahəsi üzrə baza təhsili (ali, orta ixtisas) və ixtisas üzrə stajı azı 3 il, istehsalat və ya pedaqoji təcrübəsi olmalı, tədris etdiyi modullar (istehsalat təlimi ustalarının təhkim olduğu qrupun) baza ixtisasına uyğun gəlməlidir. Pedaqoji heyət üzvü tələbələr və həmkarları ilə ünsiyyət qurmaq bacarığına, əlaqələndiricilik, istiqamətvericilik xüsusiyyətlərinə malik olmalıdır. Tələbələrin ixtisasları üzrə dövrün tələbatına uyğun elmi-nəzəri bilikli mütəxəssis, tədqiqatçı kimi yetişmələrinə çalışmalı, müasir texnika, yeni istehsalat və pedaqoji, innovativ təlim metodlarından, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etmək bacarığı aşılmalıdır.

Peşə-ixtisas fənn müəllimlərinin və istehsalat təlimi ustalarının peşələrinə uyğun ən geci 2 ildən bir Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin müəyyən etdiyi müəssisə və təşkilatlarda yeni texnika və texnologiyalar üzrə istehsalat təcrübəsi keçməlidirlər.

İxtisasın tədris planı - modulların siyahısı

İxtisasın adı: Tərəvəz ustası								
Təhsil müddəti: 1 il (tam orta təhsil)								
Bölmələr, təhsil sahələri, modullar (fənlər)	saatların miqdarı	yarımillər üzrə həftəlik dərslərin miqdarı						Məsləhət saatları
		I		II				
		5	10	10	3	9	1	
2	3	4	5	6	7	8	9	10
Fiziki tərbiyə	25	1	1	1				
Peşə etikası	40	2	3					
Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması	40	2	3					
Sahibkarlıq	40			4				
İKT-dən istifadə	40	2	3					
	185	7	10	5	0	0	0	0
Peşə-ixtisas fənləri (modulları), nəzəri	415	21	15	16	0	0	0	
Bitkilər və onların istifadəsi	40	4	2					
Əkin və Qulluq tədbirləri	45	3	3					
Bağçılıqda istehsalın təşkili	50	4	3					
Botanika, seleksiya, bitki mühafizə tədbirləri	40	4	2					5
Yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlər (tarla şəraitində)	80			8				5
Ədviyyat, bitki çayları və dərman bitkiləri	80	6	5					5
İstixana şəraitinə meyvəli tərəvəz bitkilərinin becərilməsi	80			8				5
İstehsalat təlimi (praktik modullar)	440	8	12	16	40	0		
İstehsalat təcrübəsi	360					40		

Tələbələrin maksimum məcburi dərslər yükü	1400	36	37	37	40	40	0	20
Məsləhət	20							
YEKUN	1420							

İxtisasın adı: Tərəvəz ustası											
Təhsil müddəti: 2 il (ümumi təhsil bazası)											
Bölmələr, təhsil sahələri, modullar (fənlər)	saatların miqdarı	yarımillər üzrə həftəlik dərslər saatlarının miqdarı									Məsləhət saatları
		I kurs			II kurs						
		I	II		I	II	I	II	I	II	
		5	10	20	3	5	10	10	12	1	
Baza modulları											
Çağırışa qədərki hazırlıq	60	1	1	1		1	1	1			
Fiziki tərbiyə	60	1	1	1		1	1	1			
Ana dilində ünsiyyət	40	4	2								
Xarici dildə ünsiyyət	40	4	2								
Hesablama əməliyyatları	40	4	2								
İnformasiya texnologiyaları	40			2							
Peşə etikası	40					4	2				
Sahibkarlıq	40							4			
Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması	40					2	3				
Estetika və mədəni özünüifadə	40			2							
	440	14	8	6	0	8	7	6	0	0	0
Peşə-ixtisas fənləri (modulları), nəzəri	880	15	17	14	0	13	14	15	0	0	
İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	40	2	3								
İqlim və ətraf mühit	45	3	3								
Torpaqşünaslıq	40	4	2								
Botanika, seleksiya, bitki mühafizə tədbirləri	45	3	3								
Bitkilər və onların istifadəsi	45	3	3								5
Əkin və qulluq tədbirləri	30		3								
Bağçılıqda istehsalın təşkili	100			5							
İstixana şəraitində meyvəli tərəvəz bitkilərinin becərilməsi-1	100			5							5
İstixana şəraitində meyvəli tərəvəz bitkilərinin becərilməsi-2	75					3	6				
Yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlər (tarla şəraitində)-1	80			4							5
Yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlər (tarla şəraitində)-2	70					6	4				
Ədviyyat bitki çayları və dərman bitkiləri-1	60					4	4				5

Ədviiyyat bitki çayları və dərman bitkiləri-2	150								15			
İstehsalat təlimi (praktik modullar)	1000	8	12	16	40	16	16	16	0	0		
İstehsalat təcrübəsi	480								40			
Tələbələrin maksimum məcburi dərslər yükü	2800	37	37	36	40	37	37	37	40	0	0	
Məsləhət	20											20
YEKUN	2820	37	37	36	40	37	37	37	40	0	20	

İxtisas: Tərəvəz ustası												
Təhsil müddəti: 3 il (ümumi orta təhsil bazası)												
№	Modullar/Fənlər	Saatların miqdarı	Kurslar və yarım illər üzrə həftəlik saatların miqdarı								Məsləhət saatları	
			I kurs		II kurs		III kurs					
			18	20	18	20	5	10	10	12		
	Ümumtəhsil fənləri											
1	Azərbaycan dili	268	3	3	3	3	2	2	1			
2	Xarici dil	334	4	4	4	4	2	2				
3	Riyaziyyat	344	4	4	4	4	2	2	1			
4	İnformatika	152	2	2	2	2						
5	Azərbaycan tarixi	76	1	1	1	1						
6	Fizika	76	1	1	1	1						
7	Biologiya	76	1	1	1	1						
8	Cografiya	76	1	1	1	1						
9	Kimya	76	1	1	1	1						
10	Fiziki tərbiyə	152	2	2	2	2						
11	Çağırışa qədərki hazırlıq	101	1	1	1	1	1	1	1			
	Ümumtəhsil fənləri üzrə cəm:	1731	21	21	21	21	7	7	3	0		
	Baza modulları											
13	Peşə etikası	40				2						
14	Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırılması	40					2	3				
15	Sahibkarlıq	40		2								

16	İKT-dən istifadə	40					4	2			
	Baza modulları üzrə cəm:	160	0	2	0	2	6	5	0	0	
	İxtisas modulları										
17	İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	36	2								
18	İqlim və ətraf mühit	36	2								
19	Torpaqşünaslıq	36	2								
20	Botanika, seleksiya, bitki mühafizə tədbirləri	36	2								
21	Bitkilər və onların istifadəsi	60		3							5
22	Əkin və qulluq tədbirləri	60		3							
23	Bağçılıqda istehsalın təşkili	72			4						
24	İstixana şəraitində meyvəli tərəvəz bitkilərinin becərilməsi 1	72			4						5
25	İstixana şəraitində meyvəli tərəvəz bitkilərinin becərilməsi 2	120				6					
26	Yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlər (tarla şəraitində) 1	80					8	4			5
27	Yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlər (tarla şəraitində) 2	90							9		
28	Ədviyyat, bitki çayları və dərman bitkiləri 1	90					8	5			5
29	Ədviyyat, bitki çayları və dərman bitkiləri 2	90							9		
	İxtisas modulları üzrə cəm:	878	8	6	8	6	16	9	18	0	
	İstehsalat təlimi	968	8	8	8	8	8	16	16	0	
	İstehsalat təcrübəsi	480								40	
	Məsləhət saatları	20									
	Yekun: Tələbələrin məcburi maksimum dərslər yükü	4237	37	37	37	37	37	37	37	40	20

Modulların spesifikasiyası

Modulun adı: Ana dilində ünsiyyət
Modulun kodu: 1
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə peşəkar ünsiyyəti təhlil etməyi, peşəkarlıq məsələləri ilə bağlı şifahi və yazılı şəkildə ünsiyyət qurmağı və peşəyə dair yazılı materiallardan istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Peşəkar ünsiyyəti təhlil edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Gələcək iş yerində kimlərlə ünsiyyət quracağını araşdırır.
2. Gələcək iş yerindən kənarında kimlərlə ünsiyyət quracağını araşdırır.
3. Gələcək iş yerində istifadə edilən səciyyəvi ünsiyyət üsullarını təsvir edir.
4. Gələcək iş yerində səciyyəvi ünsiyyət problemlərini qiymətləndirir.
Təlim nəticəsi 2: Peşə məsələləri ilə bağlı şifahi ünsiyyət qurur.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Peşəsindəki səciyyəvi ünsiyyəti təhlil edir.
2. Peşə məsələləri ilə bağlı şifahi təqdimat verir.
3. Səmərəli şifahi ünsiyyəti təsvir edir.
Təlim nəticəsi 3: Peşə məsələləri ilə bağlı yazılı ünsiyyət qurur.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Peşəsindəki səciyyəvi yazılı ünsiyyəti təhlil edir.
2. Daxili ünsiyyətin yazılı nümunələrini təqdim edir.
3. Səciyyəvi yazılı xarici ünsiyyətin nümunələrini təqdim edir.
Təlim nəticəsi 4: Peşə məsələləri ilə bağlı yazılı materiallardan istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Peşəkar istifadə üçün müvafiq Azərbaycan mediasını müəyyən edir.
2. Müvafiq peşə məsələləri ilə bağlı yazılı materialları təhlil edir.
3. Müvafiq peşə ilə bağlı materialı şifahi olaraq təqdim edir.

4. Peşə ilə bağlı yazılı materialın təqdimatını qiymətləndirir.

Modulun adı: Xarici dildə ünsiyyət

Modulun kodu: 2

Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə gündəlik ünsiyyət zamanı lazım olan sözlərdən sərbəst şəkildə istifadə etməyi biləcək, özünü aydın ifadə etməyi, və eləcə də müxtəlif sahələrə uyğun terminologiyalar tətbiq etməyi bacaracaqdır.

Təlim nəticəsi 1: Gündəlik məsələlər, təhsil, iş, iş yerində sağlamlıq və təhlükəsizlik mövzularında ünsiyyət qurmağı və özünü ifadə etməyi bacarır.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Gündəlik həyatda sadə cümlələr ilə özünü ifadə edir;
2. Təhsil mövzusu ətrafında olan mətnləri təhlil edir;
3. İş həyatında istifadə olunan əsas anlayışlardan istifadə edərək öz sahəsini təsvir edir;
4. İş yerində sağlamlıq və təhlükəsizlik qaydalarını xarici dildə sadalayır.

Təlim nəticəsi 2: Gündəlik məsələlər üzrə baza səviyyəsində ünsiyyət qurmağı bacarır.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Müxtəlif ölkələrə səyahətlə bağlı müzakirələrdə iştirak edir;
2. Ətraf mühitlə bağlı ilkin anlayışları təsvir edir;
3. Maliyyə ilə bağlı məsələlərdə ünsiyyət qurur;
4. Gündəlik xəbərlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparır.

Təlim nəticəsi 3: Müasir texnologiya ilə bağlı terminləri bilir və diskussiyyalar aparmağı bacarır.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Ünsiyyətin müxtəlif növlərini tətbiq edir;
2. Müxtəlif rəqəmsal texnologiyalardan məlumat almaq üçün istifadə edir;
3. Texnologiyanın əhəmiyyətini şərh edir.

Modulun adı: Hesablama əməliyyatları
Modulun kodu: 3
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə məsələlərin həllində riyazi düşüncə nümayiş etdirməyi, hesablamalar aparmağı, cədvəl və qrafiklər hazırlamağı, onlardan istifadə etməyi, cəbri qanunları tətbiq etməyi və təsviri statistikadan istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Məsələlərin həllində riyazi düşüncə nümayiş etdirir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Riyazi məsələlərin həllini necə qavradığını izah edir.
2. Məsələlərin həllində nə zaman riyazi üsullardan istifadə edəcəyini müəyyən edir.
3. Riyazi qanunlardan istifadə edərək məsələlərin həlli zamanı hansı texniki vəsaitlərdən istifadə olunacağını tədqiq edir.
4. Praktiki məsələlərdə riyazi termin və modellərdən istifadə etmək üçün nümunələr verir.
Təlim nəticəsi 2: Sadə hesablamalar aparır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İşdən əlavə vaxt üçün hesablanan bonusları və çıxımları nəzərə almaqla əmək haqqından xalis gəliri hesablayır.
2. Faizləri və yenidən ödənişləri (qaytarımları) bank krediti üzrə hesablayır.
3. Formul və reseptlər əsasında xammalın müxtəlif qarışıqlarını hesablayır.
4. Sifarişlərlə əlaqəli tipik hesabatlar aparır.
5. Digər tipik işlərlə bağlı hesablamaları yerinə yetirir.
Təlim nəticəsi 3: Sadə qrafik və cədvəllər hazırlayır və məsələlərin həllində onlardan istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Histoqramdan, nöqtəli diaqramdan, xətti qrafik və piktoqramdan alınan məlumatlardan istifadə edir.
2. Nəzərdən keçirilən işdən alınan informasiyalara əsasən, histoqramlar, nöqtəli diaqramlar, xətti qrafik və ya piktoqramlar qurur.
3. Exceldən istifadə etməklə 2-ci qiymətləndirmə meyarındakı diaqramları qurur.
Təlim nəticəsi 4: Məsələlərin həllində sadə cəbri qaydaları tətbiq edir.

Qiymətləndirmə meyarları
1. Mötərizələrdən istifadə etməklə ifadələri aydınlaşdırır və sadələşdirir.
2. Tənliklər və riyazi ifadələrlə düzgün manipulyasiya edir və onları sadələşdirir.
3. Müvafiq dəyişənlərdən istifadə edərək riyazi funksiyalar qurur.
4. Indexlər qanunu tətbiq edir.
5. Sadə xətti funksiyaları praktiki misallarla izah edir.
Təlim nəticəsi 5: Sadə təsviri statistikadan istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çoxluğa qarşı seçim konsepsiyasını izah edir.
2. Mərkəzin tendensiya üzrə məlumatlarını təsvir edir (moda, median, ədədi orta).
3. Dispersiya ölçüləri olan məlumatları təsvir edir.
4. Histoqram və diaqramları təsvir edir.

Modulun adı: İKT-dən istifadə
Modulun kodu: 4
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə işlə əlaqəli məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi, müxtəlif müvafiq mediadan istifadə etməklə peşəkarcasına əlaqə qurmağı və əməkdaşlıq etməyi, peşəkar rəqəmsal məzmun hazırlamağı, İT-dən təhlükəsiz şəkildə istifadə etməyi və texnologiyadan istifadə etməklə problemləri həll etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: İnternetdə məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq məlumat göstəricilərini (verilənlər), məlumat və rəqəmsal məzmunu müəyyən edir.
2. Müvafiq məlumat göstəricilərinin, məlumat və rəqəmsal məzmunun keyfiyyətini dəyərləndirir.
3. Rəqəmsal mühitlərdə məlumat göstəricilərini, məlumatları və rəqəmsal məzmunu idarə edir.
Təlim nəticəsi 2: Sosial media vasitələrindən istifadə edir.

Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə peşəkarcasına işləyir.
2. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalardan istifadə etməklə məlumat göstəricilərini, məlumat və rəqəmsal məzmunu paylaşır.
3. Rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə öz işlərini yerinə yetirir.
4. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə peşəkarcasına davranır.
5. Peşəkar şəbəkə vasitəsilə ünsiyyət qurur.
6. Rəqəmsal kimliyi idarə edir.
Təlim nəticəsi 3: Rəqəmsal məzmun hazırlayır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq formatlarda peşəkar rəqəmsal məzmunu hazırlayır.
2. Yeni müvafiq məzmun hazırlanması üçün mövcud rəqəmsal məzmunu inteqrasiya edərək uyğunlaşdırır.
3. Müəlliflik hüququ və lisenziyaların məlumat göstəricilərinə, məlumat və rəqəmsal məzmununa necə tətbiq edilməsini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 4: İnformasiya texnologiyalarından təhlükəsiz şəkildə istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq cihazları qoruyur.
2. Şəxsi məlumat və məxfiliyi qoruyur.
3. Cihazlardan istifadə edərkən sağlamlığını qoruyur.
4. Cihazlardan istifadə edərkən ətraf mühiti qoruyur.
Təlim nəticəsi 5: Sadə texniki problemləri həll edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq cihazları işlədərkən yaranmış texniki problemləri həll edir.
2. Texnologiyalardan istifadə etməklə işlə əlaqəli müvafiq ehtiyacları müəyyən edərək, bunların texnoloji həlli yollarını seçir.
3. Öz rəqəmsal bacarılarındakı çatışmazlıqları müəyyən edir.
4. Öz rəqəmsal bacarıqlarındakı çatışmazlıqları aradan qaldırmaq üçün inkişaf planını təqdim edir.

Modulun adı: Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırılması
Modulun kodu: 5
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi, düşünməyi, problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi, karyera məqsədlərini müəyyən etməyi və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Stresi idarə edir və emosiyaları tənzimləyir.
2. Pozitiv düşünür və özünü qiymətləndirir.
3. Empatiya qurur və dinləyir.
4. Şəxslərarası münasibətləri effektiv idarə edir və mübahisələri həll edir.
Təlim nəticəsi 2: Düşünməyi və problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Məqsədlərini müəyyənləşdirir və qərarları qəbul edir.
2. Problemləri həll edir.
3. Tənqidi və yaradıcı düşünür.
4. İcra edir və davamlılığı təmin edir.
Təlim nəticəsi 3: Karyera məqsədlərini müəyyən edir və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Karyera anlayışının mənasını izah edir.
2. Karyera məqsədlərinin müəyyən edilməsi yollarını araşdırır.
3. Müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə edir.
4. Peşəkar inkişafın üsul və mərhələlərinə tətbiq edir.

Modulun adı: Peşə etikası
Modulun kodu: 6
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə peşəkarlığın əsas

prinsiplərini biləcək və vaxtdan səmərəli istifadə etməyi, qrup şəklində işləməyi və iş yerində mövcud davranış qaydalarını təhlil etməyi bacaracaqdır.

Təlim nəticəsi 1: Peşəkarlıq prinsiplərini bilir.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Peşəkarlıq anlayışının nə olduğunu müəyyən edir.
2. Peşəkarlığın əsas kriteriyaları izah edir.
3. Peşəkar davranışın əsas meyarlarını izah edir.
4. Peşəkarlığın karyera inkişafındakı rolunu dərk edir.

Təlim nəticəsi 2: Vaxtdan səmərəli istifadə etməyi bacarır.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Vaxt anlayışını və onun əhəmiyyətinin nədən ibarət olduğunu sadalayır.
2. Vaxtın idarə olunmasındakı əsas yanaşmaları təhlil edir.
3. İdarəetmə funksiyaları və vaxtın idarə olunması arasında əlaqəni izah edir.
4. Vaxtdan səmərəli istifadəyə mane olan əsas əngəlləri aradan qaldırma üsullarını sadalayır.
5. Fərdi vaxt planlaşdırma üsullarını nümayiş etdirir.

Təlim nəticəsi 3: Qrup daxilində səmərəli işləməyi bacarır.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Öz peşəsi ilə bağlı qruplarda necə işlədiyini izah edir.
2. Səciyyəvi qrup işlərində qrupdakıların rollarını təsvir edir.
3. Qrup işində öz şəxsi rolunu təhlil edir.
4. Öz peşəsi ilə bağlı qrup işində problemlərin nümunələrini nəzərdən keçirir.
5. 4-cü qiymətləndirmə meyarında müəyyən edilən problemlərin həllinə necə kömək edə biləcəyini təsvir edir.

Təlim nəticəsi 4: İş yerində davranış qaydalarını təhlil etməyi bacarır.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Etik davranışın hansı mənanı ifadə etdiyini nümayiş etdirir.
2. İş etikası anlayışını və fərdi etik davranışların nə olduğunu izah edir.
3. Müəssisə və təşkilatlarda gündəlik etik davranış qaydalarını sadalayır.
4. Ətraf mühiti bir işçi kimi necə qoruya biləcəyini təsvir edir.

5. Müəssisə və təşkilatlarda davranış qaydalarının idarə olunması prinsiplərini müəyyənləşdirir.

Modulun adı: Sahibkarlıq
Modulun kodu: 7
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə sahibkarlıq ideyalarını müəyyənləşdirib qiymətləndirməyi, ideyaların həyata keçirilməsi üçün lazımi resursları müəyyənləşdirib toplamağı və ideyaları həyata keçirilməsi yollarını göstərməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Sahibkarlıq ideyalarını, imkanlarını müəyyən etməyi və qiymətləndirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Sahibkarlığın mahiyyətini izah edir.
2. Sahibkarlıq fəaliyyəti üçün əlində olan imkanları müəyyən edir.
3. Sahibkarlıq ideyalarını müəyyənləşdirir.
4. Sahibkarlıq ideyasını qiymətləndirir.
Təlim nəticəsi 2: Sadə biznes layihəsini hazırlayır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Biznes planın məqsəd və strukturunu izah edir.
2. Marketinq planını hazırlayır.
3. Satış və insan resurslarını planlaşdırır.
4. İnvestisiya və maliyyə planını hazırlayır.
5. Büdcəni planlaşdırır.
6. Qeyri-müəyyənlik və risk hallarında necə qərar qəbul edəcəyini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 3: Sahibkarlıq ideyalarını necə həyata keçirməli olduğunu göstərir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Yaradılan müəssisənin hüquqi məsələlərini təsvir edir.
2. Sahibkarlıq prosesində başqaları ilə səmərəli əməkdaşlıq üçün nə edəcəyini təsvir edir.
3. Biznes plan hazırlanmasından sonrakı addımlarını müəyyən edir.

Modulun adı: Estetika və mədəni özünüifadə
Modulun kodu: 8
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə Azərbaycan müəlliflərini və rəssamlarını təhlil etməyi, Azərbaycan mədəniyyətini təqdim etməyi, kreativlik və estetika anlayışlarını təhlil etməyi və onlardan düzgün şəkildə istifadə etməyi, etiket və nəzakət qaydalarını təhlil edib onlardan istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Azərbaycanın mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin əsas əsərlərini şərh edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Azərbaycanın 3 görkəmli yazıçısının əsərlərini təhlil edir.
2. Azərbaycan musiqi sənətinin 3 görkəmli nümayəndəsinin yaradıcılığını təhlil edir.
3. Azərbaycanın 3 görkəmli vizual rəssamının əsərlərini təhlil edir.
Təlim nəticəsi 2: Dünya incəsənət nümunələrini və məşhur mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin əsərlərini şərh edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Dünyaca məşhur 3 mədəniyyət sahəsini müəyyən edir.
2. Mədəniyyət sahələri haqqında məlumatları təhlil edir.
3. Seçilmiş mədəniyyət sahələrinin şifahi təqdimatını verir.
4. Başqalarına mədəniyyət sahələrinin təqdim edilməsinə dair konstruktiv rəy verir .
5. 3 mədəni sahənin yazılı təqdimatını hazırlayır.
Təlim nəticəsi 3: Kreativlik və estetika anlayışlarını təhlil edərək onlardan istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Estetika anlayışını təhlil edir.
2. Kreativlik anlayışını təhlil edir.
3. Estetika anlayışından istifadə edərək kreativ ideyalar təqdim edir.
Təlim nəticəsi 4: Etiket və nəzakət qaydalarını təhlil edərək onlardan istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ölkəmizə xas nəzakət qaydalarını şərh edir.
2. İş yerində etiket qaydalarını tətbiq edir.
3. Ayrı-ayrı ölkələrdə istifadə edilən etiket və nəzakət qaydalarını təhlil edir.

Modulun adı: Fiziki tərbiyə
Modulun kodu: 9
Modulun ümumi məqsədi: Bu modul tamamlandıqdan sonra tələbə tərbiyəvi prosesdə sağlamlığın yüksəldilməsi, peşə xəstəliklərinin qarşısının alınması, pis vərdişlər, fərdi fiziki inkişaf və sağlam fiziki həyat haqqında zəruri məlumatı biləcək və dövlət standartında müvafiq təlimlərlə nəzərdə tutulan fiziki standartları yerinə yetirmək üçün fərdi olaraq seçilmiş kompleks sağlamlıq və gimnastika məşğələlərini həyata keçirməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Hərəkət və bacarıqları formalaşdıran müxtəlif statik və dinamik hərəkətləri sadə üsullarla icra edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Hərəkətlərin sağlamlaşdırıcı və inkişafetdirici təsirini izah edir.
2. Hərəkətlərin icra şəraiti və icra üsulunun təkmilləşdirilməsi barədə müzakirə aparır.
3. Şəxsiyyətin hormonik inkişafını təsvir edir.
4. Fiziki tərbiyə üzrə nəzəri bilikləri izah edir.
Təlim nəticəsi 2: Fiziki tərbiyə prosesində intizam və rejim qaydalarına əməl edir, birgə fəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Aktiv hərəkətlərlə bağlı bacarıq və vərdişlərini nümayiş etdirir.
2. Aktiv hərəkətlərin icrasında əlverişli üsullarından istifadə edir.
3. Aktiv hərəkətlərinə nəzarət edir.
4. Şəraitə uyğun ilkin tibbi yardım göstərir.
5. Bərpaedici vasitələrdən səmərəli istifadə edir.
Təlim nəticəsi 3: İdman oyunlarını, o cümlədən milli idman oyunlarını və onların növlərini təqdim edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Fiziki hazırlığını artırmaq üçün aktiv hərəkətlərdən və xüsusi vasitələrdən müntəzəm istifadə edir.
2. Yaş qrupuna müvafiq hərəkətlərə qadir olduğunu nümayiş etdirir.
3. Hərəkətlərin icrası zamanı əlverişli metodlar tətbiq edir.
4. Aktiv hərəkətlərə qadir olduğunu nümayiş etdirir.

Modulun adı: Çağırışaqədərki hazırlıq
Modulun kodu: 10
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə dövlət təhlükəsizliyinin tarixi və hüquqi əsasları, sıra və intizam nizamnamələrinin ümumi müddəalarını biləcəkdir.
Təlim nəticəsi 1: Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində istifadə olunan hərbi texnika və sursatlar haqqında zəruri məlumatlara malik olduğunu nümayiş etdirir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yaradılması və inkişafı barədə məlumatları şərh edir.
2. Vətənin müdafiəsində vətəndaş vəzifələrini sadalayır.
3. Hərbi nizamnamələrin yerinə yetirilmə məsuliyyətini dərk edir.
4. Sıra və intizam nizamnamələrinin ümumi müddəalarını şərh edir.
Təlim nəticəsi 2: Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrinin nizamnamələrində təsbit olunmuş əsas müddəaları mənimsədiyini, tibbi yardım və mülki müdafiə bacarıqlarına, topoqrafik vərdişlərə yiyələndiyini nümayiş etdirir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müasir ümumqoşun döyüşü haqqında məlumatları şərh edir.
2. Müasir döyüş vasitələrini təsvir edir.
3. Topoqrafiya üzrə bacarıqlarını nümayiş etdirir.
4. Fövqəladə hadisələr zamanı əhalinin mühafizəsi haqqında biliklərini təsnif edir.
5. Mühafizə vasitələrindən düzgün istifadə edir.
6. Radiasiyaya nəzarət və kimyəvi kəşfiyyat cihazlarından istifadə edir.
Təlim nəticəsi 3: Mülki müdafiə, sıra təlimi və fiziki hazırlığa aid normativləri yerinə yetirir, onların icrası zamanı qrup və komanda tərkibində əlaqəli fəaliyyət göstərir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Sağlam həyat tərzi üzrə bilikləri əlaqələndirir.
2. Sağlamlığın mühafizəsi haqqında ümumi müddəaları şərh edir.
3. Yaralanma və bədbəxt hadisə zamanı zərərçəkənlərə ilkin tibbi yardım göstərir.
4. Fövqəladə hadisələrdə zədələnmələrin profilaktikasını və ilkin tibbi yardım qaydalarını tətbiq edir.
5. Radiasiya şüalanmaları və kimyəvi zədələnmələr zamanı ilkin tibbi yardımını yerinə yetirir.

Modulun adı: İş yerində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları
Modulun kodu: 11
Modulun ümumi məqsədi: Modul başa çatdıqdan sonra tələbə, əməyin, ətraf mühitin mühafizə olunma qaydalarını, istehsalat sanitariyası, əmək gigiyenası biləcək və mümkün təhlükələrin qarşısını almağı bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: İş yerində əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini bilir və qaydaları tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Əməyin təhlükəsizliyi və əmək fəaliyyəti ilə bağlı ümumi faktorları və təlimatları şərh edir.
2. Əməyin mühafizəsi ilə bağlı məqsəd, norma və standartları yerinə yetirir.
3. İş yerlərində əməyin mühafizəsi və texniki təhlükəsiz iş üsullarına riayət edir.
4. İstehsal sahələri və istehsal meydançaları ilə bağlı təhlükəsizlik tələblərini sadalayır.
Təlim nəticəsi 2: Alətlərlə işləyərkən, aqreqləri sınaq edərkən əmək təhlükəsizliyi və iş zamanı yarana biləcək yanğın təhlükəsizliyi tədbirlərini bilir və tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Elektriklə işləyən alətlərdən istifadə zamanı əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini sadalayır.
2. Elektrik maşınları quraşdırılmış otaqlarda ilkin mühafizə vasitələri – yanğın söndürən və quru qum olan yeşikdən istifadə qaydalarını təsvir edir .
3. Baş verə biləcək yanğın təhlükəsinin qarşını ala biləcək tədbirləri və yanğının yayılmasının qarşı mübarizədə yanğın söndürmə vasitələrini seçir.
4. Nərdivanların, meydançaların və pilləkənlərin tətbiqi zamanı təhlükəsizlik tələblərini əlaqələndirir.
Təlim nəticəsi 3: İstehsalat zədələnmələrinin növlərini, yaranma səbəblərini bilir və müvafiq tədbirlər görməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsalat zədələnmələrinin növlərini və səbəblərini izah edir.
2. Zədələnmə və peşə xəstəlikləri əsas səbəblərini təsvir edir.

3. İstehsalatda zədələnmə səbəblərinin qarşısını almaq üçün müəyyən tədbirlər görür.
4. İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarında icbari sığorta olunanlar və onların iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə kateqoriya və risk qruplarını seçir.
Təlim nəticəsi 4: Əmək gigiyenası haqqında bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Əmək gigiyenası haqda ümumi bilgiləri və inkişafının əsas mərhələlərini izah edir
2. Zərərli və təhlükəli faktorların təsnifatını təsvir edir.
3. Əməyin gigiyenası, əmək prosesini və istehsalat şəraitini, onların orqanizmlə qarşılıqlı təsirini müəyyən edir.
4. Əmək prosesinin xüsusiyyətlərindən və rejimindən asılı olan zərərli kateqoriyalara (qruplara) bölür.
Təlim nəticəsi 5: İstehsalat səs-küylərinin və titrəyişlərin insan orqanizminə təsirini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsalat səs-küylərinin təsnifatını şərh edir.
2. İşçilərin orqanizminə səs-küylərin təsirini izah edir.
3. Səs-küylərin insan orqanizminə xoşagəlməz təsirinin profilaktikasını təsvir edir.
4. Müxtəlif güclü və tezlikli səslərin nizamsız (xaotik) birləşməsindən səs-küy (gurultu) yaranmasını müəyyən edir.
Təlim nəticəsi 6: Ətraf mühitin mühafizəsi və yanğınsöndürmə vasitələrinə dair ilkin tədbirləri bilir və həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ekoloji qanuna dair məlumatları bilir.
2. Ekoloji şəraitin yaxşılaşdırılmasına yardımçı olan üsulları sadalayır.
3. Müəssisədə olan yanğınsöndürmə vasitələrindən düzgün istifadə edir.
4. Yanğın baş verərkən yanğın təhlükəsizliyinin əsas və fərdi ehtiyat tədbirləri ilə otaqlardan çıxma qaydalarını uyğunlaşdırır.
5. İşləri başa çatdırdıqdan sonra ətraf mühitin qorunması naminə ərazini təmizləyir.

Modulun adı: İqlim və ətraf mühit
Modulun kodu: 12
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə hava şəraitini formalaşdırın mühüm faktorları, hava şəraitindən asılılıqları, iqlim və torpaqdan istifadə arasındakı qarşılıqlı təsiri, kənd təsərrüfatı fəaliyyəti və ekosistem arasında qarşılıqlı əlaqəni bilir və ətraf mühitə zərər yetirmədən tətbiq etməyi, hava proqnozundan istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Havanı müəyyən edən faktorları, hava prosesləri və ölçmə metodlarını, sinoptik xəritə və hava proqnozlarının əhəmiyyətini bilir və temperaturu, atmosfer təzyiqini, yağıntı və rütubət miqdarını ölçməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Hava və onun əsas elementlərini təsvir edir.
2. Temperatur, atmosfer təzyiqi, külək, günəş radiasiyası rütubətlik, yağıntı, siklon və antisiklon haqqında məlumat verir.
3. Temperaturu, atmosfer təzyiqini, yağıntı və rütubəti ölçür.
4. K/t müəssisəsinin fəaliyyətində hava proqnozunun əhəmiyyətini bilərək havanı müşahidə edir.
5. Hava şəraitinin dəyişməsinə şərh edir.
Təlim nəticəsi 2: İqlim məlumatlarının k/t istehsalı üçün əhəmiyyətini bilir və xəritədən istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İqlim, bitkiçilik və heyvandarlıq arasındakı əlaqəni uzlaşdırır.
2. İqlim və onun əsas amillərini sadalayır.
3. İqlim tipi və iqlim qurşaqlarını izah edir.
4. Bitkilər üçün tələb olunan əsas həyat amillərini təsvir edir.
5. İqlim dəyişikliklərini izah edir.
6. Ölkədəki iqlim və əkin regionlarını xəritədə göstərir.
Təlim nəticəsi 3: Ekosistemdəki asılılıqları bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ekoloji faktorları və onların əhəmiyyətini vurğulayır.
2. Ekoloji faktorların qarşılıqlı təsirini və təhlükəsini qeyd edir.
3. Ekoloji tarazlıq və onun pozulmaları haqqında danışır.
4. Bioloji tarazlıq və onun pozulmaları haqqında məlumat verir.
5. Maddələr və enerji dövrənini şərh edir.
Təlim nəticəsi 4: Görülən tədbirlər, bitki tərkibi və landşaft arasındakı əlaqələri bilir.

Qiymətləndirmə meyarları
1. Təbii bitki qruplarını sadalayır.
2. Təbii şəraiti qruplaşdırır (rütubətli zonalar, quraq zonalar).
3. K/t üçün bitki qruplarını dəqiqləşdirir.
4. Meşə və indikator bitkilərini müəyyən edir.
5. Rütubətli və quraq zonaların əkinçilik xüsusiyyətlərini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 5: K/t torpaqlarının davamlı istifadəsinin əhəmiyyətini və torpağın münbitliyi haqqında bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ekoloji təmiz əkin prosesini izah edir.
2. Növbəli əkinin əsaslarını və əhəmiyyətini vurğulayır.
3. Torpağın becərilməsi və gübrələnməsinin vacibliyini vurğulayır.
4. Torpağın münbitliyinin qorunmasını qeyd edir.

Modulun adı: Torpaqşünaslıq
Modulun kodu: 13
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə torpaq tiplərini tanıyır, torpaq məhsuldarlığının yüksəldilməsi üçün lazımi tədbirləri biləcək və torpağın becərilməsi üçün düzgün tədbirləri seçib həyata keçirməyi eyni zamanda torpaq sınaqları aparmağı bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Torpağın yaranması haqqında ümumi məlumatları, regionun torpaq tiplərini, növlərini bilir və ayırd etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Torpağın yaranma prosesi: fiziki, kimyəvi və bioloji aşınma, eroziya, çöküntü, torfəmələgəlmə, torpaq layları, sürüşmə qatları haqqında məlumat verir.
2. Verilmiş süxurlara əsasən torpaq profillərini tanıyır.
3. Torpaq dənəciklərini ölçü qruplarına (qum, lil, gil) görə qruplaşdırır.
4. Torpaq tiplərini sadalayır.
Təlim nəticəsi 2: Torpağın tərkib hissələrini, region üçün mühüm torpaqların xüsusiyyətlərini bilir və su ötürmə qabiliyyətini, istilik tutumunu, turşuluq dərəcəsini təyin etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Torpağın tərkib hissələri haqda məlumat verir.
2. Minerallar, humus, su, hava amillərini vurğulayır.
3. Torpağın struktur növlərini sadalayır.

4. Torpağın su ötürmə qabiliyyətini, istilik tutumunu, turşuluq dərəcəsini təyin edir.
5. Torpağın bioloji fəallığı və mikroorqanizmlərin əhəmiyyətindən danışır.
6. Torpağın tərkibindən danışır.
Təlim nəticəsi 3: Torpağın becərilməsini düzgün qaydada həyata keçirməyi bilir və bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Torpağın münbitliyinin, əkin qatının dərinləşdirilməsinin mahiyyətini vurğulayır.
2. Əkin ləkələrinin hazırlanması prosesi, əlaqə otları və xəstəliklərlə mübarizə yollarını izah edir.
3. Becərilmənin düzgün vaxtını və işləmə dərinliyini təyin edir.
4. Torpaq təzyiqini müəyyən edir.
5. Aqreqatları işlək vəziyyətə gətirir.
Təlim nəticəsi 4: Torpaqların deqradasiyaya uğraması prosesini və lazımı tədbirlər vasitəsi ilə aradan qaldırmaq qaydalarını bilir və müdafiə tədbirlərini həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Torpağın deqradasiyaya uğraması prosesi haqqında məlumat verir.
2. Torpağın deqradasiyaya uğramasının qarşısının alınması üçün müdafiə tədbirlərini sadalayır.
3. Torpağın deqradasiyaya uğramasının qarşısının alınması üçün müdafiə tədbirlərini həyata keçirir.
4. Növbəli əkin prosesini izah edir.
Təlim nəticəsi 5: Torpağın analizi üçün sahəni müşahidə edə və düzgün torpaq nümunələri götürməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Torpaq nümunəsinin götürülmə yerini müəyyən edir.
2. Lazım olan torpaq kəsimlərini qoyur.
3. Torpaq nümunələri götürür.
4. Torpaq nümunəsini laboratoriyaya analizi üçün etiketləyir.

Modulun adı: Botanika, seleksiya, bitki mühafizə tədbirləri
Modulun kodu: 14
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu bitirdikdən sonra tələbə bitkilərin quruluşunu və funksiyasını, inkişaf mərhələlərini, bitkiçilik və toxum istehsalında istifadə edilən seleksiya üsullarını, yaranan xəstəliklərin səbəblərini biləcək və bitkilərə qulluq tədbirlərini bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Bitkinin ümumi quruluşunu, bitki toxumalarını, vegetativ və generativ orqanların quruluş və funksiyalarını bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Bitki hüceyrəsinin quruluşu və tərkibi barədə məlumat verir.
2. Bitki toxumalarının hissələrini və çoxalma yollarını ayırd edir.
3. Kök və gövdənin morfoloji quruluşunu və funksiyasını təsvir edir

4. Yarpaq haqqında ümumi məlumatları, xarici və anatomik quruluşunu, bitki üzərində düzülüş formalarını izah edir.
5. Çiçəyin quruluşunu və hissələrinin funksiyalarını şərh edir.
6. Meyvələrin və toxumun quruluşunu, növlərini, əmələ gəlməsini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 2: Hüceyrələrin bölünməsi prosesini, müxtəlif bitkilərin çoxalması yollarını bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Xromosomun quruluşunu izah edir.
2. Mitoz, meyoza bölünmə, Mendel qanunları, genotip və fenotip anlayışlarını şərh edir.
3. Vegetativ və generativ çoxalma üsullarını xarakterizə edir.
4. Bitkilərin inkişaf fazalarını müəyyən edir.
Təlim nəticəsi 3: Kənd təsərrüfatı bitkilərinin əsas seleksiya üsullarını və toxumçuluq haqqında ümumi məlumatları bilir və toxumun təmizlənməsi, qurudulması, saxlanması prosesini bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çarpazlaşma və seleksiya haqqında məruzə edir.
2. Gen texnikası və sortların xüsusiyyətlərini izah edir.
3. Toxumun səpin keyfiyyət göstəricilərini müəyyən edir.
4. Dövlət toxum standartları və toxumçuluğun dövlət tənzimlənməsini qeyd edir.
5. K/t bitkilərinin təsnifatı haqqında məlumat verir.
Təlim nəticəsi 4: Bitki xəstəlikləri, zərərvericiləri və alaq otlarının xüsusiyyətlərini və onlarla mübarizə üsullarını bilir və mübarizə tədbirlərinin tətbiqini bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Bitki xəstəliklərinin simptomlarını təyin edərək onları təsnif edir.
2. Bakteriya, göbələk, virus mənşəli xəstəlikləri müəyyən edir.
3. Bitki zərərvericiləri və xəstəliklərinə qarşı mübarizə üsullarından istifadə edir.
4. Karantin və inteqrə olunmuş mübarizə haqqında məlumat verir.
5. Alaq otlarını təsnif edərək mübarizə üsullarından istifadə edir.
Təlim nəticəsi 5: Bitki mühafizə vasitələri haqqında məlumatları bilir və təhlükəsizlik qaydalarına riayət etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Dərmanların tətbiqinin müsbət və mənfi tərəflərini tərif edir.
2. Dərmanların insana və ətraf mühitə təsirini izah edir.
3. Təsir formalarına görə dərmanları təsnif edir.
4. Bitki mühafizə vasitələrindən istifadə zamanı təhlükəsizlik qaydalarına riayət edir.

Modulun adı: Bitkilər və onların istifadəsi
Modulun kodu: 15
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə region üçün əhəmiyyətli mədəni bitkiləri, onların yararlılığını, istifadə sahələrini və məhsul yığım müddətini biləcəkdir.
Təlim nəticəsi 1: Mühüm mədəni bitkiləri öz istiqamətinə uyğun müəyyənləşdirə (məs. meyvəçilik, tərəvəzçilik), onları təyin və botaniki xüsusiyyətlərinə və əhəmiyyətinə görə

L. A.

qruplaşdırma bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müəyyənləşdirmə amillərini qeyd edir.
2. Botaniki və bağçılıq baxımından təsnifatı qeyd edir.
3. Çiçəkləmə və yetişmə dövrünü qeyd edir.
4. Bitkilərdən təyinatı üzrə istifadəni bilir.
Təlim nəticəsi 2: Mütəmadi rast gəlinən alağ otlarının təyin, onları öz problematikasına uyğun olaraq təsnifatlaşdırma və alağ otlarına qarşı mübarizə tədbirlərinin vacibliyinin təyin və həyata keçirilməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Alağ otları barədə məlumat verir.
2. Yabani otlaq barədə məlumat verir.
3. Yabani otlarına qarşı mübarizə tədbirlərini şərh edir.
4. Alağ otlarına qarşı mübarizə tədbirlərini şərh edir.
Təlim nəticəsi 3: Bitkilərin yararlılıq dərəcəsini müəyyənləşdirə və qruplara təsnifləşdirməyi bilir və bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Bitki orqanlarının yararlılığı təsvir edir.
2. Bitkilərin sistematik təsnifatı barədə məlumat verir.
3. İstifadə meyarlarına əsasən bitkilərin siyahısının hazırlanmasını həyata keçirir.
Təlim nəticəsi 4: Mühüm yığım və satış dövrü, həmçinin təklifin mövsümi xarakteri nəzərə alınmaqla tipik istifadə sahələri üzrə bitkilərin siyahısının hazırlanmasını bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Bitkilərin istifadə sahələrini izah edir.
2. Tər, anbar və sənaye tərəvəzləri barədə məlumat verir.
3. Xüsusi tərəvəzlər haqqında məlumat verir.
4. Tərəvəzlərin satış imkanları haqqında danışır.

Modulun adı: Əkin və qulluq tədbirləri
Modulun kodu: 16
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə bitki əkinin əsaslarını, onlara qulluq tədbirləri və çoxaltma işlərini biləcəkdir.
Təlim nəticəsi 1: Substrat qarışıqları üçün ilkin materialları tanıyır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Torpaq və substratları izah edir.
2. Mineral əlavələr barədə məlumat verir.
3. Qarışıqların xüsusiyyətləri şərh edir.
4. Substratların tərkib hissəsini müəyyən edir.
Təlim nəticəsi 2: Tətbiq imkanlarına görə qarışıq və hazır məhsulları qiymətləndirə, bitki

Təlim

qruplarına və inkişaf mərhələlərinə uyğun təsnifləşdirə bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Substratların qida maddələrinin tərkibi barədə məlumat verir.
2. Bitki qruplarının tələbatı və inkişaf mərhələləri barədə məlumat verir.
3. Qida maddələrinə tələbatına görə bitki qruplarının formalaşdırılması prosesini izah edir.
Təlim nəticəsi 3: Bitki əkini və qapalı bitki sistemlərində bitkilər üçün uyğun hazır substratları müəyyənləşdirə, özü qarışıqlar hazırlamaq və sadə sınaqlar vasitəsilə onların uyğunluğunu təyin etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Bitki əkini üçün hazır substratlar barədə məlumat verir.
2. Qapalı bitki sistemlərində bitkilər üçün hazır substratlar barədə məlumat verir.
3. Özünün hazırladığı substratlar barədə məlumat verir.
4. Substrat hazırlamaq və qarışdırmağı bacarır.
5. Sadə səpin, şitil edib başqa yerdə və dibçəkdə əkməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 4: Bitkilərin çoxaldılmasının çoxsaylı imkanlarını, həmçinin cücərtilərin (şitil) inkişafını dəstəkləyən tədbirləri bilir və bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Generativ və vegetativ çoxaltma barədə məlumat verir.
2. Cücərtilərə (şitil) qulluq tədbirləri barədə məlumat verir.
3. Müxtəlif səpin metodlarını tətbiq edir.
Təlim nəticəsi 5: Geniş yayılmış bitkilər üçün istiqamətinə uyğun olaraq uyğun vegetativ çoxalma metodunun seçilməsi və həmçinin digər müxtəlif çoxalma metodlarını bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Vegetativ çoxalma metodlarını izah edir.
2. Vegetativ çoxalma texnikası və sistemləri barədə məlumat verir.
3. Xiyar və pomidorda calaq etmə işlərini həyata keçirir.
4. Geniş yayılmış çoxalma metodlarını icra edir.
Təlim nəticəsi 6: Calaq işini həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ana bitkiyə olan tələbləri sadalayır.
2. İlkin materialın keyfiyyəti şərh edir.
3. Mövcud ana bitkiləri qiymətləndirir.
Təlim nəticəsi 7: Bitkilərə onların istiqaməti üzrə yaranan təsir imkanlarını qavraya və müxtəlif tədbirlərin təsirini qiymətləndirə bilir.
Qiymətləndirmə meyarları

1. Bitkilərə təsir edən yıxılma, sınma, əzilmə tədbirlərini şərh edir.
2. Budama tədbirlərini həyata keçirir.
3. Tərəvəz növlərinə uyğun olaraq təsir imkanlarını şərh edir.
Təlim nəticəsi 8: Müxtəlif iş proseslərini müqayisə edə və uyğun olan prosesini seçə bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Əkin və qulluq tədbirləri ilə bağlı iş planı qurur.
2. Əkin və qulluq tədbirləri ilə bağlı iş prosesini izah edir.
3. Əkin və qulluq tədbirləri ilə bağlı iş əməliyyatlarının təsnifatını hazırlayır.
4. Bağçılıqda yayılmış iş proseslərini əməliyyatlar üzrə təsnifləşdirir.

Modulun adı: Bağçılıqda istehsalın təşkili
Modulun kodu: 17
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə bağçılıq təsərrüfatında mövcud situasiya haqqında təsəvvürə malik olub, tikililərin, qurğuların və istehsal vasitələrinin funksiyalarını biləcəkdir.
Təlim nəticəsi 1: Təcrübə təsərrüfatını təsnifləşdirə, rəqabət vəziyyəti haqqında məlumatları toplaya və təcrübə təsərrüfatını digər təsərrüfatlar ilə müqayisə edə bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsal və xidmət təsərrüfatlarını izah edir.
2. Satış kanalları haqqında məlumat verir.
3. Təsərrüfatın ölçüsü və yerinin əhəmiyyətini şərh edir.
Təlim nəticəsi 2: Bağçılıqda mövcud istehsal vasitələrinin xüsusiyyətlərini bilir və onları istifadə imkanlarına görə qiymətləndirməyi bacırır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsal vasitələrini (substrat, gübrə, bitki mühafizə vasitələrini) sadalayır.
2. İstehsal vasitələri əldə edilməsi, mövcudluğu, saxlanması müəyyən edir.
3. Materiala, yerə və bitkiyə olan tələbləri sadalayır.
4. İstehsal vasitələrini müqayisə etmək və istifadəsini uyğunlaşdırır.
Təlim nəticəsi 3: Müxtəlif istilikxana konstruksiyaları, tipləri və avadanlıqlarını bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstilikxana konstruksiyaları haqqında məlumat verir.
2. Suvarma üçün istilikxana texnikasını müəyyən edir.
3. Kölgə, istiliyi tənzimləyir və hava məlumatlarını ölçür.
4. İstilikxananın hava şəraitini tənzimləyir və idarə edir.

5. Bitki əkinini idarə edir və bitkilərə qulluq edir.
Təlim nəticəsi 4: İstilikxana üçün hesablamalar aparmağı bacırır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstilikxananın sahəsinin bölünməsi, yol və istifadə hissəsinin hesablanmasını icra edir.
2. Torpağa olan tələbatı müəyyən edir.
3. Enerjiyə olan tələbatı müəyyən edir.
4. Suvarmaya olan tələbatı sadalayır.
5. İşıqlandırmaya olan tələbatı müəyyən edir.
6. Gübrələmə olan tələbatı müəyyən edir.
Təlim nəticəsi 5: Müxtəlif istilik sistemlərini, onların hissələrini tanıyır və onların funksiyalarını bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstilik sistemləri haqqında məlumat verir.
2. İsitmə qazanxanalarını tiplərini sadalayır.
3. İstilik sisteminin hissələrini hazırlayır.
4. Obyekt üzərində hissələrin funksiyalarını izah edir.
5. İstilikxana və bitkilərin istiyə olan tələbatını sadalayır.
6. İstilikxana və bitkilərin istiyə olan tələbatını müəyyən edir (mazut forsunkası, qaz forsunkası, istilikxanalarda temperaturun tənzimlənməsi, hava isitmə sistemi, enerji qənaəti üçün tədbirlər, ölçmə texnikası, torpağın təmizlənməsi (dezinfeksiya)).
Təlim nəticəsi 6: Soyutma, anbar və yardımçı otaqların quruluşunu (konstruksiya) bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Soyutma texnikası, soyutma və anbar otaqlarının konstruksiyalarını müəyyən edir.
2. Anbarı idarə edir və tənzimləyir.
3. Soyutma, anbar və yardımçı otaqlar, onun təchizatları və funksiyalarını müəyyən edir.

Modulun adı: İstixana şəraitində meyvəli tərəvəz bitkilərinin becərilməsi
Modulun kodu: 18
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə müxtəlif istehsal texnologiyalarını tanıyır, meyvəli tərəvəz bitkilərinin əkini zamanı bütün işləri, çoxaldılması, əkilməsi, qulluq işləri, bitki mühafizə tədbirləri, gübrələmə, suvarma və hava şəraitini tənzimləmə tədbirlərini yerinə yetirə biləcəkdir. Meyvəli tərəvəz bitkilərinin yığılı, emalı və saxlanması ilə bağlı işləri, müxtəlif tərəvəz növləri nümunəsində bitkinin əkinin bütün proseslərini örtülü şəraitdə (şüşə və ya plyonka altında) həyata keçirməyi və bu zaman müxtəlif alət, aqreqatlar və maşınları düzgün tətbiq etməyi bacaracaqdır.

Təlim nəticəsi 1: Bazarda satıla bilən mühüm meyvəli tərəvəz bitki növlərini, həmçinin sortların seçilməsinin əsas aspektlərini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Satış qabiliyyətli meyvəli tərəvəz bitkilərini sadalayır.
2. Bazar dəyəri, yararlılıq dəyəri anlayışlarını izah edir.
3. Tərkibi və çoxalma növlərini sadalayır.
4. Sort seçmə meyarları, sort nümunələrini seçir.
Təlim nəticəsi 2: Tərəvəz toxumlarının aspektləri və onların praktiki istifadəsini bilir, toxum səpinini düzgün həyata keçirə bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Toxumun quruluşunun əsaslarını izah edir.
2. Səpin üsulları və texnikası haqqında məlumat verir.
3. Toxum formaları və yüksək dəqiqliklə səpilə bilən toxumları müəyyən edir.
4. Səpin sıxlığı və məsafəsi, dəni bərk olan sortlar və hibrid sortlar haqqında məlumat verir.
Təlim nəticəsi 3: Müxtəlif tətbiq sahələrinə uyğun istifadə edilən gübrələri fərqləndirə bilir,
Qiymətləndirmə meyarları
1. Bitki növlərindən asılı olaraq qida maddələrinə olan tələbləri izah edir.
2. Bitki formaları, xarici və daxili keyfiyyət haqqında məlumat verir.
3. Dərhal və davamlı təsir edən mühüm tədbirlər, müxtəlif meyvəli tərəvəz bitkilərində defisit (çatışmazlıq) və artıqlıq simptomlarını təyin edir.
4. Gübrə verilməsi dövrləri və gübrə verilməsinin paylanması, gübrə növləri və gübrə formalarını müəyyən edir.
Təlim nəticəsi 4: Meyvəli tərəvəz bitkilərində müşahidə olunan vurulmuş zərərlər (ziyan) haqqında təsəvvürə malikdir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Meyvəli tərəvəz bitkilərində vurulan zərərin səbəbləri və formalarını müəyyən edir.
2. Mühüm zərərvericilərin biologiyası haqqında məlumat verir.
3. Virus xəstəlikləri, bakteriya, göbələk xəstəlikləri, heyvan zərərvericiləri haqqında məlumat verir.
4. Bitki zədələnməsi nəticəsində keyfiyyət dəyişiklikləri, zərər təsiri və hədləri, profilaktiv (önleyici) bitki mühafizə tədbirləri görür.
5. Ekoloji k/t-da bitki mühafizə tədbirlərini icra edir.
6. Avropa İttifaqı ekoloji k/t tənzimlənməsi, IFOAM-qaydaları, kimyəvi bitki mühafizə tədbirlərini sadalayır.
Təlim nəticəsi 5: Verilmiş əkin planına əsasən yeni bitkinin əkinini həyata keçirə və müxtəlif əkin sistemlərini müqayisə edə bilir. Seçilmiş bitkinin əkinini üçün tələb olunan yer, zaman və material tələbatını hesablaya bilir.

Qiymətləndirmə meyarları
1. Bitki əkin prosesləri və əkin sistemlərini sadalayır.
2. Bitki əkin vaxt və dövrlərini sadalayır.
3. Bitkiyə qulluq işləri dövrləri haqqında məlumat verir.
4. Bitki ardıcılığı, növbəli əkin, yaşıl gübrə və mulçalamaq işlərini icra edir.
5. Sahə üçün bitki əkin planını tutur.
6. Bitki arası məsafə və bitki üçün yerə olan tələbatı, iş sərfiyyat göstəricilərini hesablayır.
7. İnkişafı tənzimləyən tədbirlər, tozlama, bitki və bitki sahələrinin kombinasiyası, işıq və temperatur strategiyası haqqında məlumat verir.
Təlim nəticəsi 6: Meyvəli tərəvəz bitkilərinin məhsul yığımı və satışı vaxtını müəyyənləşdirə və əsaslandırma bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Bazarın vəziyyəti və satış kanallarını müəyyən edir.
2. Keyfiyyət meyar və normaları, ehtiyatların (qalıqların) təhlili və gigiyena haqqında məlumat verir.
3. Satış kanallarının seçilmə meyarları, məhsul yığımı mərhələləri, məhsul yığımı vaxtı və soyutma anbarlarını sadalayır.
Təlim nəticəsi 7: Tələbata uyğun suvarma tədbirlərini planlaşdırma və suvarma suyunun keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq üçün uyğun tədbirləri bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Su emalı və verilməsi metodları, suyun analizini izah edir.
2. Müxtəlif meyvəli tərəvəz bitkilərinin suya olan tələbatı və suyun keyfiyyətini müəyyən edir.
3. Suyu olan tələbata iqlim faktorlarının təsirini izah edir.
4. Müxtəlif bitkilər üçün suvarma miqdarı və xərclərini hesablayır.

Modulun adı: Yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlər
Modulun kodu: 19
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə müxtəlif istehsal texnologiyalarını tanıyır, yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlərin əkini zamanı bütün işləri, çoxaldılması, ekilməsi, qulluq işləri, bitki mühafizə tədbirləri, gübrələmə, suvarma tədbirlərini yerinə yetirməyi, yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlərin yığımı, emalı və saxlanması ilə bağlı işləri düzgün həyata keçirməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Bazarda satıla bilən mühüm yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəz növlərini, həmçinin sortların seçilməsinin əsas aspektlərini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlərin bazar üçün önəmli növləri və sortları, həmçinin onların xüsusiyyətlərini sadalayır.
2. Satış qabiliyyətli yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəz növlərini sadalayır.

3. Bazar dəyəri, yararlılıq dəyəri, sort seçmə meyarları, sort nümunələri və satış kanallarını müəyyən edir.
Təlim nəticəsi 2: Çoxalma və cavan bitkilərin yetişdirilməsini həyata keçirə bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çoxalma və yetişdirmə metdolarını qarşılaşdırmağı, kış və ləklərə əl ilə toxum səpini edir.
2. Toxumun qurluşunun əsasları, səpin üsulları və texnikasını sadalayır.
3. Toxum səpən maşın ilə toxum səpini, sıra üzrə, tək-tək, yuva üzrə toxum səpinini yerinə yetirir.
4. Dəni bərk olan sortlar və hibrid sortlarını ayırd edir.
Təlim nəticəsi 3: Gübrələmə və torpağın becərilməsini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzləri qida maddələrinə olan tələbatına uyğun fərqləndirir.
2. Dərhal və dayanıqlı təsir edən tədbirlər, müxtəlif yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlərdə defisit (çatışmazlıq) və artıqlıq simptomlarını müəyyən edir.
3. Tarla şəraitində gübrələmə texnikasını tətbiq edir.
4. Gübrələmə və ekoloji təmiz əkinçilik haqqında məlumat verir.
5. Torpaq becərmə tədbirlərini həyata keçirir.
Təlim nəticəsi 4: Yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlərdə müşahidə olunan vurulmuş zərərlər (ziyan) haqqında təsəvvürə malikdir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlərdə vurulan zərər səbəbləri və formalarını müəyyən edir.
2. Mühüm zərərvericilərin biologiyası haqqında məlumat verir.
3. Virus xəstəlikləri, bakteriya, göbələk xəstəlikləri və heyvan zərərvericilərini sadalayır.
4. Bitki zədələnməsi nəticəsində keyfiyyət dəyişiklikləri, zərər təsiri və hədləri, profilaktiv (önleyici) bitki mühafizə tədbirləri görür.
5. Çiləyicilər və digər bitki mühafizə vasitələri səpən aqreqlatlardan istifadə edir.
6. Çilənmə keyfiyyəti və faydalı həşəratların tətbiqi. Haqqında məlumat verir.
Təlim nəticəsi 5: Verilmiş əkin planına əsasən yeni bitkinin əkinini həyata keçirə və müxtəlif əkin sistemlərini müqayisə edə bilir. Seçilmiş bitkinin əkin üçün tələb olunan yer, zaman və material tələbatını hesablaya bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Bazarda satılan yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlər üçün bitki əkin planını tətbiq edir.
2. Bitki əkin vaxt və dövrlərini sadalayır.
3. Toxum səpini və şilləməni qarşılaşdırır.
4. Bitkini tənzimləyən tədbirlər (məhsul yetişməsinin tezləşdirmək, mulçalamaq, parçaya

oxşar material, plyonka, istixana, plyonka ilə örtülü istixana) görür.
5. Sahə üçün bitki əkin planın tutur.
6. Bitki arası məsafə və bitki üçün yerə olan tələbat və iş sərfiyyatı göstəricilərini təyin edir.
7. Ləklərin hazırlanması, bölünmə, əl və maşın ilə bitki ştillərini basdırırır.
Təlim nəticəsi 6: Yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlərin məhsul yığımı və satışı vaxtını müəyyənləşdirə və əsaslandırma bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Bazarın vəziyyəti və satış kanallarını araşdırır.
2. Bitkilərin keyfiyyət və yetişmə dərəcəsini müəyyənləşdirir.
3. Məhsul yığımı texnikasını göstərir, məhsul yığımı və ilkin emalını icra edir.
Təlim nəticəsi 7: Tələbata uyğun suvarma tədbirlərini planlaşdırma və suvarma suyunun keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq üçün uyğun tədbirləri bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Yağış yağdıran xətt birləşmələri, yağış yağdırıcı xətləri müəyyən edir.
2. K/t müəssisəsinin tarla şəraitində suvarma imkanlarını və modellərini göstərir.
3. Çiləmə arabası, çiləmə şlanqları, tənzimləyici başlıqlı (drüssel) su xətləri və damcı suvarma haqqında məlumat verir.
4. Müxtəlif yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlərin suya olan tələbatı və suyun keyfiyyəti, suya olan tələbata iqlim faktorlarının təsirini sadalayır.

Modulun adı: Ədviyyat, bitki çayları və dərman bitkiləri
Modulun kodu: 20
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə müxtəlif istehsal texnologiyalarını tanıyır, yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlərin əkin zamanı bütün işləri, çoxaldılması, əkilməsi, qulluq işləri, bitki mühafizə tədbirləri, gübrələmə, suvarma tədbirlərini yerinə yetirməyi, yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlərin yığımı, emalı və saxlanması ilə bağlı işləri düzgün həyata keçirməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Bazarda satıla bilən mühüm yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəz növlərini, həmçinin sortların seçilməsinin əsas aspektlərini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Satış qabiliyyətli ədviyyat, bitki çayları və dərman bitkilərini müəyyən edir.
2. Ədviyyat, bitki çayları və dərman bitkiləri bazar üçün önəmli növləri və sortları, həmçinin onların xüsusiyyətlərini sadalayır.
3. Növlər və xüsusiyyətləri əks etdirir və sxemə əlavə edir.
Təlim nəticəsi 2: Çoxalma və cavan bitkilərin yetişdirilməsini həyata keçirə bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Cücərmə şərtləri və cücərməyə dəstək verən tədbirlər görür.
2. Cavan bitkilərin yetişdirilməsi aspektlərini sadalayır.
3. Ənənəvi və ekoloji təmiz yetişdirmənin fərqlərini göstərir.

4. Dərmanlama, toxumun kimyəvi maddələr ilə emalı, substratın əvvəlcədən hazırlanması və emalı proseslərini icra edir.
Təlim nəticəsi 3: Gübrələmə və torpağın becərilməsini bilir
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ədviyyat, bitki çayları və dərman bitkiləri qida maddələrinə olan tələbatına uyğun fərqləndirir.
2. Dərhal və dayanıqlı təsir edən tədbirlər görür.
3. Müxtəlif ədviyyat, bitki çayları və dərman bitkilərində defisit (çatışmazlıq) və artıqlıq simptomlarını izah edir.
Təlim nəticəsi 4: Yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlərdə müşahidə olunan vurulmuş zərərlər (ziyan) haqqında təsəvvürə malikdir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ədviyyat, bitki çayları və dərman bitkilərinə vurulan zərər səbəbləri və formalarını müəyyən edir.
2. Bitkilərdə zərər səbəbləri və formalarını göstərir.
3. Geniş yayılmış əsas alaq otlarını tanıyır və onlara qarşı mexaniki və kimyəvi mübarizə tədbirlərini tətbiq edir.
Təlim nəticəsi 5: Verilmiş əkin planına əsasən yeni bitkinin əkinini həyata keçirə və müxtəlif əkin sistemlərini müqayisə edə bilir. Seçilmiş bitkinin əkinini üçün tələb olunan yer, zaman və material tələbatını hesablaya bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Bazarda satıla bilən ədviyyat, bitki çayları və dərman bitkiləri üçün bitki əkinini planını tərtib edir.
2. Sahə üçün bitki əkin planını tutur, maşın və avadanlıqlardan istifadə edir.
3. Ədviyyat, bitki çayları və dərman bitkiləri nümunələri: Adı, botaniki xüsusiyyəti, istifadəsi, bazara olan tələbləri, əkin növü, çoxalma növ və metodları, əkin şəraitinə olan tələbləri müəyyən edir.
Təlim nəticəsi 6: Ədviyyat, bitki çayları və dərman bitkilərinin məhsul yığımı və satışı vaxtını müəyyənləşdirir, tələbata uyğun suvarma tədbirlərini planlaşdırır və suvarma suyunun keyfiyyətini yaxşılaşdırmağı bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Məhsulu keyfiyyət norma və göstəricilərinə uyğun emal edir.
2. Qablaşdırır və qiymət müəyyənləşdirir.
3. Məhsulun saxlanması və daşınması üçün lazımı tədbirləri yerinə yetirir.
4. Müxtəlif ədviyyat, bitki çayları və dərman bitkilərinin suya olan tələbatını izah edir.
5. Su təmizlənməsi və verilməsi metodlarını sadalayır.

Modulun adı: İstehsalat təlimi
Modulun kodu: 21

<p>Təlim nəticəsi 1: Kənd təsərrüfatı maşınlarının və aqreqlarının növlərini, iş prinsiplərini, onların işlərində tətbiq edilən fiziki anlayışları, maşın və aqreqlardan istifadə qaydalarını və kənd təsərrüfatı bitkilərinin becərilməsi və istehsalı işlərində tətbiqini bacarır.</p>
<p>Təlim nəticəsi 2: Meyvəli tərəvəz bitkilərinin yığılı, emalı və saxlanması ilə bağlı işləri, müxtəlif tərəvəz növləri nümunəsində bitkinin əkinin bütün proseslərini örtülü şəraitdə (şüşə və ya pylonka altında) həyata keçirməyi və bu zaman müxtəlif alət, aqreqlar və maşınları düzgün tətbiq etməyi bacarır.</p>
<p>Təlim nəticəsi 3: Müxtəlif istehsal texnologiyalarını tanıyır, yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlərin əkini zamanı bütün işləri, çoxaldılması, əkilməsi, qulluq işləri, bitki mühafizə tədbirləri, gübrələmə, suvarma tədbirlərini yerinə yetirməyi, yarpaqlı və meyvəköklü tərəvəzlərin yığılı, emalı və saxlanması ilə bağlı işləri düzgün həyata keçirməyi bacarır.</p>

Təhsil proqramlarına dair qeydlər

1. Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunmuş və texniki peşə təhsili ilə yanaşı, tam orta təhsil alanlar üçün təşkil edilən qruplarda peşə təhsilinin dövlət standartında göstərilmiş "Ana dilində ünsiyyət" səriştəsi "Azərbaycan dili", "Xarici dildə ünsiyyət" səriştəsi "Xarici dil", "İnformasiya texnologiyaları" səriştəsi "İnformatika", "Hesablama əməliyyatlarını yerinə yetirmə" səriştəsi isə "Riyaziyyat" fənni proqramına inteqrasiya olunmuş şəkildə, həmçinin ixtisasın tələbləri nəzərə alınmaqla uyğunlaşdırılmış proqram əsasında tədris edilir.
2. Tələbələrə sayı 15 (on beş) və daha çox olan qruplarda müvafiq maddi-texniki baza və ixtisas müəllimləri olduğu halda aşağıdakı fənlərin tədrisi 2 (iki) qrupa bölünə bilər:
  - 2.1. tədris digər dillərdə aparılan siniflərdə "Azərbaycan dili - dövlət dili kimi";
  - 2.2. tədris dilindən asılı olmayaraq bütün siniflərdə "Xarici dil", "Fiziki tərbiyə".
  - 2.3. "İnformatika" fənni üzrə praktiki məşğələlər.
3. İnformatika kabinetini olmayan peşə təhsili müəssisələrində "İnformatika" fənni üzrə praktik məşğələ keçirilmir.
4. "Xarici dil" fənnində tədrisi nəzərdə tutulan xarici dilin seçimi zamanı tədris qruplarında təhsil alan tələbələrə mütəlx çoxluğu nəzərə alınaraq ümumtəhsil pilləsində təhsil aldıkları "əsas xarici dil" əsas götürülür.
5. Tədris ilinin birinci yarısında qrupda tələbələrə sayının azalması tədris planı ilə müəyyən edilmiş müvafiq fənlərin tədrisində qrupun iki qrupa bölünməsinə məhdudiyyət yaratmır.
6. Pilot peşə təhsil müəssisələrində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 11 mart tarixli 86 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Peşə təhsili müəssisələrinin ayrı-ayrı peşə istiqamətləri üzrə tədris qruplarında orta sıxlığın müəyyən edilməsi haqqında" qərarın 3-cü bəndinə uyğun olaraq tədris qruplarında təhsilalanların sayı 16 nəfərdən çox olduqda, laboratoriya və istehsalat təlimi dərslərində qruplar 2 yarımqrupa bölünə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələrinin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
7. Pilot peşə təhsili müəssisələrində və pilot layihələrdə "Peşə təhsili haqqında" qanunun 11.2. maddəsinə müvafiq olaraq işəgötürənlərin istehsalat təcrübəsinə rəhbər təyin etdiyi mütəxəssislərə təhsil müəssisəsi tərəfindən təcrübə saatları üçün nəzərdə tutulmuş haqq ödənilə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələri və pilot layihələrin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
8. Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması həyata keçirən ixtisaslar üzrə tədris Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə" (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə razılaşdırılmış, Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş müxtəlif kateqoriyalı avtomobil nəqliyyatı vasitələri sürücülərinin hazırlanması üçün mövcud tədris plan və proqramlarına uyğun aparılır.

9. Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücü hazırlayan ixtisaslar üzrə Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Kollegiyasının 30 may 2012-ci il tarixli 05/2012-1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün imtahanların qəbulu və sürücülük vəsiqəsinin verilməsi haqqında təlimat" (mövcud dəyişikliklərlə) və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə" (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücülərin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması proqramı üzrə təlim kursunun tələblərinə uyğun aparılır.
10. Dual və axşam qrupları üçün hazırlanmış tədris planları tətbiq edilən peşə təhsil müəssisələri və qrupların (ixtisasların) siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
11. Kənd təsərrüfatı istiqaməti üzrə olan ixtisasların bəzilərinə seçmə modulu kimi təqdim olunan modullar seçilərkən regionun iqtisadi xüsusiyyəti nəzərə alınır.
12. STEM Mərkəzi yaradılmış peşə təhsil müəssisələrində tədris olunan bütün ixtisaslar üzrə həftədə 2 (iki) saat olmaqla "Stem" fənni əlavə olaraq tədris olunur.

